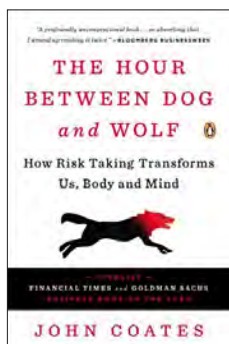

The hour between dog and wolf

Risk-taking, gut feelings and the biology of boom and bust

Review door Jan-Theo Varkevisser, Trading & Execution bij PGGM Investments

Auteur: John Coates
Uitgever: Penguin Books
ISBN: 9780143123408

De standaard economische theorie leert ons dat mensen rationeel handelen. Toen kwam Behavioral Finance langs en die leerde ons dat we (voorspelbaar) irrationeel handelen, last hebben van 'biases'. Er zijn vandaag de dag vele soorten biases bekend. En met dit boek komt daar een dimensie bij. Coates legt uit wat de biologische oorzaak is van enkele biases. Is het 'hard wired' in onze hersenen, of speelt ons lichaam een grote rol? Coates gelooft het laatste. Ons lichaam speelt een grotere rol dan we op dit moment in de economische wetenschap beseffen. Hij legt uit hoe ons lichaam ons doen en denken beïnvloedt – een biologische verklaring waarom we last hebben van biases.

De biologie van risico en beloning

Waarom hebben we eigenlijk hersenen? Coates' redenering is dat we hersenen hebben om te bewegen. Alles wat beweegt heeft hersenen. Alles wat niet hoeft te bewegen heeft geen hersenen. We gebruiken onze hersenen om te denken en daarmee is denken iets fysieks. Je hersenen zijn steeds bezig uit te vinden welke beweging nodig is als gevolg van onze gedachten.

We worden ons sterk bewust van ons lichaam als we risico's nemen. Risico's kunnen sterke emoties en biologische reacties veroorzaken. Dit kunnen levensbedreigende risico's zijn, maar ook bij niet-levensbedreigende risico's zoals bij gokken, handelen in de markt beïnvloeden reputatie- en geldelijke risico's.

Als het mogelijk is, bereiden we ons zowel geestelijk als lichamelijk voor op het nemen van risico. Ons lichaam verwacht actie en zal daarom een netwerk van fysiologische circuits voor noodsituaties inschakelen. De daaruit volgende verhoging van elektrische en chemische activiteit heeft uitwerking op de hersenen en beïnvloedt de manier waarop we denken. In sommige gevallen zijn de chemische reacties zo overweldigend sterk dat ze uitmonden in irrationele uitbundigheid of pessimisme.

Steroïde hormonen zoals testosteron, adrenaline, cortisol en dopamine komen vrij in het lichaam.

Deze hormonen zijn de chemische boodschappers in het lichaam en kunnen een verslavende of vernietigende werking hebben als er te veel van zijn of als ze te lang in het lichaam blijven. Hormonen hebben het vermogen ons te transfereren in andere mensen.

De hoofdrolspelers

Coates gidst zijn lezers langs de fysiologische elementen in zowel 'boom' als 'bust' markten. Hij doet dit door de theorie te combineren met een verhaal over traders in een dealingroom.

Dopamine staat bekend als het beloningshormoon. Eigenlijk reageert het meer op de anticipatie van een beloning dan op de beloning zelf. Anticipatie ligt in het onbekende. Daarom houden we van risico's en nieuws. Dopamineniveaus stijgen bij nieuwe informatie en versterken zo het leren.

Testosteron is niet de reden dat een bull market begint, maar het zou best wel de katalysator kunnen zijn die een bubbel creëert. Daarnaast is het verantwoordelijk voor het stimuleren van overconfidence, vaak gezien tegen het einde van een bubbel, zoals grote en niet goed doordachte overnames en de bouw van een nieuwe hoogste toren

Cortisol is de tegenhanger van Testosteron. Het is een hormoon dat bedoeld is ons snel uit bedreigende situaties te halen. Het element wordt geassocieerd met bear markten en stress.

Stress

Elementen die stress verhogen zijn onbekendheid, onzekerheid en oncontroleerbaarheid. Deze elementen zorgen ervoor dat we in een (constante) staat van paraatheid zijn. Cortisol, het stresshormoon, mag dan ontwikkeld zijn om ons snel uit een onmiddellijk gevaarlijke situatie te redden, als het te lang in ons lichaam blijft rondzwerven is het verantwoordelijk voor zaken als bijvoorbeeld hartkwalen, diabetes type 2, en depressie. Het is erg moeilijk om je te verzetten tegen stress, maar er zijn twee zaken die wellicht helpen; geestelijke en fysieke versterking en een bekende omgeving.

Fysieke versterking kan verkregen worden door een gezonde levensstijl. Fitte mensen hebben het voordeel dat ze amines aanmaken in plaats van cortisol om de stress mee te pareren. Amines verdwijnen veel sneller uit het lichaam dan cortisol en zorgen ervoor dat nieuwe situaties eerder als uitdaging worden gezien dan als bedreiging. Net als topatleten zullen fitte mensen niet snel geraakt worden door stress en zullen ze, wanneer toch gestrest, ook snel hersteld zijn.

Een andere manier om met stress om te gaan is op zoek te gaan naar bekendheid. Een exotische vakantie om te stress te bestrijden is niet altijd een goed idee, het kan zelfs de stress verhogen. In zo'n situatie is het belangrijk je te omgeven met bekende dingen.

Het advies

Coates stelt voor het gedrag van traders en investeerders, inclusief hun biologische elementen verder te onderzoeken. Want op dit moment hebben we een combinatie van het slechtste van twee werelden: een onstabiele biologische reactie, gecombineerd met risicomangementregels die toenemend risico stimuleren in tijden van bubbels en risicoavers werken tijdens een crash.

Coates eindigt zijn boek met de stelling dat, om door testosteron gevoede bubbels te bestrijden, er meer variatie nodig is. Dus niet alleen jonge mannen, maar juist ook vrouwen en oudere mannen.

Hij merkt echter op dat er na iedere goede crisis flink gesneden wordt in het personeelsbestand waarbij de goedkopere, jonge krachten blijven zitten. Het overgrote deel hiervan is man en dus een ideale voedingsbodem voor de volgende bubbel. ■